

בתי המשפט

000984/04 א		בית המשפט המחוזי בחיפה	
16/05/2008	תאריך:	כב' השופט י. גריל (ס. נשיא)	בפני:

בענין: המוסד לביטוח לאומי
 ע"י ב"כ עו"ד אביתר קציר
 התובע - נגד -
 1. כפר ויתקין מושב עובדים להתיישבות חקלאית שיתופית
 2. אררט חברה לביטוח בע"מ
 3. אבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ
 ע"י ב"כ עו"ד אילן ירון ואח' הנתבעים

פסק דין

א. בפני תביעה לפיצוי שהגיש המוסד לביטוח לאומי כנגד הנתבעים לפי סעיף 328 של חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 ו/או לפי פקודת הנוזקין, וזאת בגין סכומי הגמלאות ששילם וישלם לנפגע בגין תאונה שאירעה ביום 19.1.1999. סכום התביעה עמד במועד הגשתה (21.10.2004) על: 3,681,697 ₪, והחישוב המשוער בסיוכומי ב"כ התובע, כולל ריבית, עומד על 3,822,965 ₪.

ב. העובדות הצריכות לעניין הינן אלה:
 הנפגע, מר אביב זלצר (להלן: "הנפגע"), יליד 1964, נפצע בתאונה שאירעה לו ביום 19.1.1999 במהלך עבודתו (להלן: "התאונה"). תאונה זו הוכרה על-ידי המוסד לביטוח לאומי (התובע) כתאונת עבודה.

על-פי האמור בתצהירו של הנפגע (ת/1), הגיע הנפגע, בבוקרו של יום 19.1.1999, עם שותפו לרחבת מרכז המזון של כפר ויתקין (הנתבע מס' 1), שם היה עליהם לפרוק תערובת מזון לבהמות לתוך מיכל. לשם כך עשו הנפגע ושותפו שימוש בטרקטור שבבעלותם ובעגלה נגרת שאליה מחובר גל קרדני (מעביר כ"ח) שסופקו על ידי הנתבע מס' 1. בשעה שבוצעה מלאכת פריקת התערובת, החליק הנפגע על חומר שמנוני שהיה מפוזר ברחבת מרכז המזון, איבד את שיווי משקלו וידו השמאלית נתפסה בגל הקרדני שהיה מחובר לעגלה הנגרת.

כתוצאה מכך נגרמו לנפגע חבלות, ידו השמאלית שנתפסה בגל הקרדני נקטעה עד הכתף, וכן נגרמה לו חבלת ראש.

יצוין, כי הטרקטור, שבבעלותם של הנפגע ושותפו, לא היה מבוטח במועד התאונה בביטוח חובה.

ממקום התאונה פונה הנפגע לבית החולים הלל יפה בחדרה.

ביום 20.1.1999 הועבר הנפגע אל בית החולים בילינסון, שם אושפז במחלקה הנוירוכירורגית.

ביום 3.2.1999 הועבר הנפגע אל בית החולים לוינשטיין, שם החל בתהליך שיקום. הנפגע שוחרר מבית החולים ביום 9.2.1999.

ג. הנתבעת מס' 2 היתה במועד התאונה המבטחת של הנתבע מס' 1 בביטוח חבות צד שלישי.

כמו כן, היתה הנתבעת מס' 2 במועד התאונה המבטחת בביטוח חובה של העגלה הנגררת שסופקה על-ידי הנתבע מס' 1. הנתבעת מס' 3 השתתפה בפוליסת ביטוח החובה שהוציאה הנתבעת מס' 2 לעגלה הנגררת הנ"ל.

ד. הנפגע הגיש כנגד הנתבעים את תביעתו לפיצויים עקב התאונה במסגרת ת"א (מחוזי חיפה) 367/01. הליך זה הסתיים בפשרה, במסגרתה שילמו הנתבעים לנפגע סך כולל של 537,000 ₪ וזאת לסילוק מלא וסופי של תביעותיו עקב התאונה הנדונה.

ה. בהליך זה המתנהל בפניי, הגישו באי-כוחם של שני הצדדים (המוסד לביטוח לאומי מחד גיסא, והנתבעים מאידך גיסא), ביום 11.4.2007, בקשה לאישור הסדר דיוני בדבר הבאת ראיות רפואיות (במסגרת בש"א 5698/07).

לפי הסדר זה הוסכם כי נכותו של הנפגע בתחום האורתופדי היא בשיעור של 65%, בגין קטיעת גפה שמאלית עליונה לפי סעיף 40(12)(ב) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: "תקנות המל"ל").

כמו כן הוסכם כי בתחום הנוירולוגי, תוגש חוות דעתו של פרופ' א. איסקוב, ככל שהיא מתייחסת לתחום זה, כאשר מטעם הנתבעים תוגש חוות דעתו של פרופ' ע. קורצ'ין.

בתחום הנפרולוגי (שאיננו קשור לתאונה הנדונה), הסכימו הצדדים כי יוגש דו"ח הוועדה הרפואית מטעם הביטוח הלאומי, במסגרת נכות כללית, מיום 28.4.1988.

הצדדים הסכימו כי המומחים לא ייחקרו על חוות דעתם וכי כל צד יוכל לטעון את טענותיו לעניין נפקות הנכויות השונות ומשמעותן.

ביום 16.4.2007 אישרתי את ההסדר הדיוני, ונתתי לו תוקף של החלטה.

ו. בישיבת בית-המשפט מיום 6.5.2007 העידו בפניי הנפגע מר אביב זלצר, ורעייתו הגב' חגית זלצר.

במהלך ישיבת הוכחות זו, הגיעו הצדדים להסכמה הבאה בשאלת האחריות (עמ' 15 לפרוט', שי' 16-18):

“לאחר חקירת הנפגע בשאלת החבות ובזיקה להמלצת בית משפט הוסכם בין הצדדים על חלוקת האחריות באופן שלנפגע ייוחסו 25% אשם תורם כן שהחבות בה נושאים הנתבעים היא בשיעור 75%.”

2. כאמור כבר לעיל, התביעה שבפניי היא תביעת פיצוי של המוסד לביטוח לאומי (התובע) כנגד הנתבעים לפי סעיף 328 של חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), בגין סכומי הגמלאות שהמוסד לביטוח לאומי שילם וישלם לנפגע בגין התאונה הנדונה.

סעיף 328(א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), קובע:

"היה המקרה שחייב את המוסד לשלם גמלה לפי חוק זה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין, או לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, רשאי המוסד או מעביד שאושר לכך לפי סעיף 343 לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילמו או שהם עתידים לשלמה. החזיר מעביד למוסד את הסכום ששילם המוסד לפי הוראות סעיף 94, או שילם מעביד לעובד דמי פגיעה בעד תקופת הזכאות הראשונה לפי הוראות אותו סעיף רשאי המוסד או המעביד, לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי בעד הסכום שהוחזר למוסד, או ששולם לעובד בידי המעביד כאמור."

כלומר, הסעיף קובע כי במקום בו קמה חבות של המוסד לביטוח לאומי לשלם גמלה לנפגע, ובגין אותו מקרה קמה גם חבות של צד שלישי לשלם פיצויים לנפגע, רשאי המוסד לביטוח לאומי לתבוע מן הצד השלישי פיצוי על הגמלאות ששילם וכן על הגמלאות שישלם בעתיד לנפגע.

אני מפנה לדבריו של כבי השופט (כתוארו אז) א. ריבלין בע"א 3097/02 מלמד נ' קופת חולים של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י, פ"ד נח(5) 511, בעמ' 516-517:

"עילת ההשבה של המוסד לביטוח לאומי נגזרת, כך שנינו, מעקרונות התחלוף (הסוברוגציה) (ראו, בין היתר: עניין מגן צ'טווד הנ"ל [1], בעמ' 194; ע"א 295/69 שושן נ' החברה לעבודות חוף ונמלים בע"מ [7], בעמ' 359; ע"א 5557/95 סהר חברה לביטוח בע"מ נ' אלחדד (להלן - עניין סהר חברה לביטוח בע"מ [8]); עניין עמר הנ"ל [5], בעמ' 358-357). זכותו של המוסד כלפי המזיק היא, מבחינה מהותית, זכותו של הניזוק עצמו, והיא עוברת אל המוסד מכוח הדין כדי סכום הגמלאות שמקבל הניזוק ושעתיד הוא לקבל בשל מעשה הנזיקין ...

הנה-כי-כן, המוסד עומד בנעלי הניזוק ואוכף את זכותו של הניזוק כלפי המזיק, ובהיעדר עילה לחייב את המזיק בתשלום פיצויים לניזוק נופלת גם עילת ההשבה של המוסד. המוסד נדרש אפוא להוכיח בגדרי תביעת ההשבה שלו גם את זכותו של הניזוק כלפי המזיק, עם זאת מימושה של זכות ההשבה אינו תלוי ברצונו של הניזוק, והמוסד רשאי להפעילה אף אם הניזוק עצמו אינו עומד לתבוע פיצויים מן המזיק. תוצאה נוספת שנובעת מעקרון התחלוף היא שזכותו של הניזוק כלפי המזיק גודרת את זכותו של המוסד לביטוח לאומי להשבה. לפיכך לא יוכל המוסד להיפרע מן המזיק מעבר לחבותו של המזיק כלפי הניזוק. באופן דומה טענות הגנה שיש למזיק כלפי הניזוק, כגון טענת התיישנות, תעמודנה לו גם נגד המוסד (עניין סהר חברה לביטוח בע"מ הנ"ל [8], בעמ' 749; ברק בחיבורו הנ"ל [16], בעמ' 651). (ההדגשה שלי - י.ג.)

עוד אני מפנה לדבריו של כבי השופט (כתוארו אז) א. ריבלין בדנ"א 10114/03 המוסד לביטוח לאומי נ' אררט חברה לביטוח בע"מ ואח', תק-על 2006(1) 252, בעמ' 257 (מיום 5.1.2006 בפסק דינו של כבי השופט א. ריבלין), וכן בע"א 1577/97 המוסד לביטוח לאומי נ' יצחק עמית, פ"ד נז(4) 433, בעמ' 437-438.

משהגעתי למסקנה זו, אינני נדרש לדון בטענת ב"כ התובע, לפיה הנתבעים לא טענו בכתב הגנתם כי הם זכאים לנכות את הסכום ששולם במסגרת הסדר הפשרה מן הסכום שייפסק.

ל"ב. פסיקת הפרשי הצמדה וריבית

ב"כ הנתבעים טוען כי הסכומים שפורטו בסיכומי ב"כ התובע, כוללים בחובם הפרשי הצמדה וריבית, שמקורם בהגשת התביעה בשיהוי של שש שנים ממועד התאונה. ב"כ הנתבעים טוען כי אין לחייב את הנתבעים בתשלומי הפרשי הצמדה וריבית הנובעים ממחדלו של התובע שהשתתה בהגשת תביעתו.

אין בידי לקבל טענה זו. הכלל הוא כי בהיעדרן של נסיבות מיוחדות יש לפסוק הפרשי הצמדה וריבית, וזאת כפי שקבעה כב' השופטת (בדימוס) ט. שטרסברג-כהן בע"א 6849/00 דדון נ' אמירת בע"מ (לא פורסם, מיום 15.11.2001), בפיסקה 5 לפסק הדין:

“בית המשפט נמנע מלפסוק ריבית על הסכום שפסק למערער מבלי לנמק את שלילת הריבית. כבר נפסק לא אחת כי, בהיעדר נסיבות מיוחדות, יש לפסוק ריבית מיום היווצרותו של החיוב (ע"א 126/80 גרדיאן איסטרן אינשורנס קומפני נ' רוסמן, פ"ד לו(3) 295; ע"א 525/81 גזית ושחם נ' רוזן, פ"ד לו(2) 337). בענייננו לא קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את שלילת הריבית ובית המשפט קמא לא פרט כאלה. המשיבה טענה כי היה שיהוי בהגשת התביעה. התביעה הוגשה ארבע שנים לאחר שקמה עילת התביעה. גם אם היה שיהוי, הרי שלא היה - ולא נטען כי היה - בשיהוי זה משום פגיעה במשיבים, ואין בו כדי להצדיק את שלילת הריבית (השווה לע"א 525/81 הנ"ל).”

כמו כן אני מפנה לדבריו של כב' השופט (כתוארו אז) הנשיא (בדימוס) מ. שמגר (בדעת הרוב) בע"א 330/78 המהפך אגודה שתופית בע"מ נ' פקיד השומה למס הכנסה, פ"ד לה(2) 499, בעמ' 503-504:

“ההצמדה והריבית, על-פי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, אינן באות לענוש את מי שחב בחוב, אלא באות להבטיח, כי למרות חלוף העתים ושינויי ערך המטבע ישולם סכום, המשקף את ערכו של הסכום המקורי ביום התשלום בפועל. יש להצטער על כך שהמדינה תרמה גם כן להתמשכות הטיפולים בתיק זה, ומן הנכון, שהיועץ המשפטי לממשלה ייתן דעתו לתקלה ולמסקנות, המתבקשות ממנה. אולם בקביעת הפרשי הצמדה וריבית אין כדי לפגוע במערערת, גם אם היא תחול על התקופה, שהתארכה באשמת באי-כוח המדינה, מאחר שמדובר בכסף, שהיה בידי המערערת, ואשר ישולם עתה, כפי שנאמר לעיל, על-פי ערכו ביום התשלום. הקרן בלווית הצמדה אינה אלא אותו סכום, שבו נתחייבה המערערת מעיקרה. הריבית, כפי שציינו לא אחת, באה לבטא את העובדה, שהכסף אשר לתשלומו היה התובע זכאי, עוכב בידי אחר במקום להיות ברשותו ובשליטתו.”

על כן, הואיל והנתבעים לא הראו כי מתקיימות בענייננו נסיבות מיוחדות, יש לחייב את הנתבעים בתשלום הפרשי הצמדה וריבית בגין הפיצוי המגיע.

ל"ג. תחולת סעיף 330 לחוק הביטוח הלאומי

ב"כ הנתבעים טוען כי בניכוי הסכום ששולם לנפגע במסגרת הסדר הפשרה, ובניכוי האשם התורם המוסכם בשיעור של 25%, לא נותר סכום לתשלום, ולכן לטענתו דין התביעה להידחות.

לחלופין, טוען ב"כ הנתבעים שגם אם זכאי התובע לשיפוי כלשהו, הרי שלפי הוראות חוק הביטוח הלאומי, זכאי התובע לכל היותר ל-75% מנזקי הנפגע.

מנגד טוען ב"כ התובע כי הגבלת זכאות הביטוח הלאומי לסכום של עד 75% מסך כל הפיצויים, לפי הוראות סעיף 330 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, מתייחסת רק כאשר תביעת הביטוח הלאומי מתבררת יחד עם תביעת הנפגע, מה שאין כן בענייננו.

ל"ד. סעיף 330(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, קובע:

“הגיש הזכאי לגמלה תביעה לפיצויים נגד צד שלישי ותביעה זו התבררה יחד עם תביעת המוסד לפי סעיף 328(א) לא יהיה המוסד זכאי לסכום העולה על 75% מסך כל הפיצויים המגיעים מהצד השלישי למוסד ולזכאי לגמלה כאחד (בסעיף זה - סך כל הפיצויים), והזכאי לגמלה יהיה זכאי ליתרה.”

עיון בלשונו הברורה של סעיף 330 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, מוביל למסקנה לפיה יש לדחות את טענת הנתבעים. הטענה לפיה זכאותו של המוסד לביטוח לאומי מוגבלת לסכום שאיננו עולה, לכל היותר, על 75% מסך כל הפיצויים של הנפגע, רלוונטית רק למקרה בו תביעת הנפגע מתבררת יחד עם תביעת המוסד לביטוח לאומי, ולא זה המקרה שבפנינו.

ל"ה. סכום הפיצויים:

הפסד השתכרות לעבר:	₪ 66,871
אובדן כושר השתכרות לעתיד:	₪ 1,064,243
עזרת הזולת (לעבר ולעתיד):	₪ 400,000
כאב וסבל:	₪ 700,000
סה"כ:	₪ 2,231,114

על-פי הסכמת הצדדים מיום 6.5.2007 (עמ' 15 לפרוט', ש' 16-18), יש לנכות מסכום הפיצוי 25% אשם תורם, כך שסך הפיצוי המגיע לתובע (הביטוח הלאומי) אחרי ניכוי אשם תורם הוא: 1,673,336 ₪ (במעוגל).

ל"ו. שכר טרחה והוצאות

נוכח ההסדר הדיוני אליו הגיעו הצדדים, אשר חסך מזמנו של בית המשפט, מצאתי לנכון להעמיד את שכר הטרחה לו זכאי התובע על שיעור של 15% מן הסכום שנפסק, בתוספת מע"מ (דהיינו סך של 289,905 ₪ כולל מע"מ).

ל"ז. התוצאה מכל האמור לעיל היא שאני מחייב את הנתבעים, ביחד ולחוד, לשלם לתובע, באמצעות בא-כוחו, את הסכום של 1,963,241 ₪ (סכום זה כולל בתוכו שכ"ט עו"ד בשיעור של 15% בתוספת מע"מ).

ביום 15.5.08 התפרסם מדד אפריל 2008 ולפיו היתה עליית מדד בשיעור של 1.5%.

לפיכך, אני מעמיד את הסכום הפסוק על 1,992,690 ₪.

תשלומו של הסכום הפסוק המגיע על-פי פסק דין זה, יבוצע על-ידי הנתבעים במשרד ב"כ התובע בתוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין, שאם לא כן ישא כל סכום שבפיגור הפרשי הצמדה למדד וריבית כחוק מהיום ועד התשלום בפועל.

ניתן היום י"א באייר, תשס"ח (16 במאי 2007) בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין לב"כ שני הצדדים, וזאת בדואר רשום עם אישור מסירה.

י. גריל 984/04-54678313

י. גריל, שופט

ס. נשיא

חקלדנית: ר.ס.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה